

Kuidas toetada hädasolijaid, kui ise ei tule ots otsaga kokku?

Sotsiaaltöötajailt nõutakse üha enam, kuid omavalitsusjuhid ei soostu neile isegi Eesti keskmist palka maksma. Statistika ei valeta: sotsiaaltöötajad ei teeni pea üheski omavalitsuses Eesti keskmist palka (1672 eurot). Eesti sotsiaaltöö assotsiatsiooni juhatuse liige Kairit Lindmäe sõnab, et palk pole mõistagi ainus, mille kaudu töötajat väärtustada, kuid see on siiski oluline. Sotsiaaltöötajalt nõutakse kõrgaharidust või kutset, kuid palganumbris kõrged ootused ei kajastu. „Sotsiaaltöötajate palgad hakkavad jalgu jääma samaväärset tööd tegevatele teistele spetsialistidele,“ lausub Lindmäe.

Sotsiaaltöötajalt oodatakse Lindmäe sõnul multifunktsionaalsust. Erinevad kriisid, olgu see viiruspandeemia või sõda Ukrainas, kuhjavad sotsiaaltöötajate töölauale üha enam kohustusi. Nendega toimetulemiseks võidakse palgalisa maksta, kuid seda üldjuhul ajutiselt. Kriisist tingitud tööülesanded aga ei kao. Lindmäe toob välja, et Covidi-kriis räägiti palju meditsiinitöötajatest, kuid ka sotsiaaltöötajad olid eesliinil oma tervise hinnaga inimesi aitamas. Ei olnud pääsu abivajajale söögi viimisest või hoolekandeesutuses töötamisest. „Meditsiinitöötajaid sai asendada, mõne osakonna kinni panna, aga sotsiaalvaldkonnas midagi kinni panna ei saanud.“

- **Läbipõlemine ja lahkumine**

Madalad palgad viivad paradoksaalse olukorrani, kus sotsiaaltöötajast võib ise sotsiaalabi vajaja saada. Lindmäe arutleb, et inimene, kes peab pidevalt muret tundma oma majandusliku olukorra pärast ning samal ajal pakkuma tuge mitmetele abivajajatele, on asetatud keerulisse olukorda – temalt eeldatakse pühendumist teiste inimeste abistamisele, ent jäetakse tähelepanuta tema enda toimetulek. „Tihti nähakse, et sotsiaalvaldkonnas töötavad inimesed peakski justkui töötama puhtalt missioonitunde arvelt, kuid sellega arveid ei maksa,“ möönab Lindmäe.

Lindmäe toob välja, et madalad palgad on viinud järjest luhtuvate konkurssideni sotsiaaltöötaja kohale. Teisalt on probleem, et inimesed liiguvad palju. „Töötajad põlevad läbi või leiavad vaimselt mugavama ja parema töö,“ sõnab Lindmäe. Suur töökoormus ei jäta aega, et otsida üles need abivajajad, kes ise omavalitsuse uksele koputama ei tule. Samuti ei jätku aega ja energiat, et teha ennetustööd ja tegeleda keeruliste perede, laste või eakatega. Sotsiaaltöötaja keskmist palka on keeruline välja tuua, sest sotsiaaltöötaja on väga lai mõiste. Iga omavalitsus sisustab seda erinevalt. Üldjoontes võib öelda aga, et 2021. aasta seisuga moodustas sotsiaaltöötaja keskmine brutopalk 2021. aasta keskmisest brutopalgast 1520 eurost 69%. Lindmäe sõnul on kõrgharidusega sotsiaaltöötajate ootus teenida vähemalt Eesti keskmist palka. Parema palga kõrval ootavad teiste abistajad ka rohkem vaimse tervise tuge. See tuli välja sotsiaaltöö assotsiatsiooni arutelust sotsiaalala töötajatega.

- **Omavalitsusjuhtide meelevaldas**

Kuigi riik suunab üha enam raha sotsiaalvaldkonda, siis saab omavalitsus rahakasutuse üle ise otsustada ning väga harva jõuab see töötegijateni. Assotsiatsiooni üks ettepanek on, et riik suunaks omavalitsustesse n-ö sildiga raha, mis läheks sihtotstarbeliselt sotsiaaltöötajate palkadeks.

Ühe viisina palkade kergitamiseks näeb Kairit Lindmäe (pildil) ka omavalitsusjuhtide teadlikkuse tõstmist. „Näiteks on keeruline mõista juhi käitumist, kes võtab keset kriisiaega tööle ennetusspetsialisti, kellele ei ole eelarves palgafondi ning kellele töötasu maksmiseks tuleb koondada kolm sotsiaalala töötajat. Ennetus on küll võti tulevikku, ent erinevalt sotsiaaltöötajast ei paku kohe abikätt juba olemasolevatele probleemide,“ toob Lindmäe markantse näite.

Ent vähem pole oluline ka kolleegide hea suhtumine, märkamine ja tunnustamine, mida sotsiaalvaldkonnas sageli ei tehta.

Rahandusministeeriumi 2021. aasta avaliku teenistuse aruande kohaselt halvenes sotsiaalhoolekande valdkonna palgapositsioon 2021. aastal 1% ning keskmine brutokuupalk moodustas 2021. aastal Eesti keskmisest palgast 69%.

Õhtulehe artikkel leitav [siit](#).